

”Ja jos se ei kelpaa algoritmeille niin sitten ei kelpaa. Se siitä.”

Datakäytännöt nuorten poliitikkojen arjessa

JULIUS HOKKANEN

TIIVISTELMÄ Sosiaalisen median alustat ovat länsimaissa keskeisiä poliittisen viestinnän ja julkisuuden areenoita. Vaikka nopeiden mediaympäristössä tapahtuvien muutosten merkityksiä politiikalle on tutkittu paljon, tiedetään yhä vähän siitä, mikä merkitys dataistuneella tietoympäristöllä on poliitikkojen arjelle. Artikkelissa ilmiötä lähestytään kysymyksenä politiikan syvästä medioitumisesta. Syvän medioitumisen ymmärtäminen on tärkeää, jotta uusien mediaalustojen asemaa ja valtaa politiikassa voitaisiin paremmin ymmärtää. Tämän tutkimiseksi artikkeli tarkastelee suomalaisten politiikassa toimivien nuorten tuottamia mediapäiväkirjoja ja niitä koskevaa haastattelupuhetta. Aineiston analysoinnissa hyödynnetään datakäytännön käsitettä, joka tekee näkyväksi käyttäjyyden suhteen alustojen rakennepiirteisiin. Artikkelissa esitetään, että dataistuneessa mediassa alustojen rakennepiirteet tuovat poliittiseen arkeen reunaehtoja. Reunaehdot eivät ole pakottavia, vaan käytännöllään poliitikot neuvottelevat niiden roolista.

JOHDANTO

Sosiaalisen median alustojen merkityksistä politiikalle on keskusteltu tutkimuksessa kiivaasti kuluneen vuosikymmenen aikana. Digitaalisen kulttuurin vaikutuksia on käsitelty erityisesti vaalikampanjointia koskevassa tutkimuksessa (Bimber 2014; Bossetta 2018; Lilleker ym. 2015; Ross ja Bürger 2014; Strandberg 2013). Teknologiaintensiivisen vaalikampanjoinnin aikana (Kreiss 2016) äänestäjiä ja lahjoittajia tavoitellaan yhä enemmän alustojen mahdollistaman data-analytiikan keinoin. Suomessa ehdokkaiden verkkosivujen ja sosiaalisen median käyttö – erityisesti Twitterin ja Instagramin osalta – on lisääntynyt joka vaaleissa, kun etenkin nuoret ovat omaksuneet uusia alustoja käyttöönsä vanhempia ikäpolvia enemmän (Strandberg ja Borg 2020, 110–111).

Tässä tutkimuksessa suuntaan huomion alustoituvan poliittisen julkisuuden asemaan poliitikkojen – ja nimenomaan nuorten poliitikkojen – arjessa. Siinä missä julkisessa keskustelussa on ruodittu alustajättien vaikutusta globaaliin politiikkaan ja eri alojen tutkijat ovat selvittäneet erityisesti sosiaalisen median alustojen vaikutuksia poliittiseen kulttuuriin (Baldwin-Philippi 2019; Duncombe 2019; Knuutila ja Laaksonen 2020; Yarchi ym. 2020), politiikan toimintaympäristön dataistumisen vaikutuksista poliittiseen arkeen tiedetään vähän. Artikkelissa keskityn kriittisen datatutkimuksen (esim. Kitchin ja Lauriault 2018) hengessä selvittämään elettyä tai syvää medioitumista, kun ympärivuorokautiset ja käyttäjien toimintaa muovaamaan pyrkivät alustat kietoutuvat osaksi politiikan arkea. Media ei ole tällöin vain hyödynnettävä väline vaan ympäristö, jossa alustojen sisäisistä toimintaperiaatteista tulee myös politiikan reunaehtoja.

Tutkimuksen kohderyhmä koostuu suomalaisista nuorista poliittisista toimijoista: kunta-päättäjistä sekä nuoriso- ja piirijärjestöissä toimivista henkilöistä. Analysoin poliitikkojen mediapäiväkirjoja ja haastattelupuhetta hyödyntämällä *datakäytännön* käsitettä (Lupton 2015) ja José van Dijckin ja Thomas Poellin (2013) kuvailemaa *sosiaalisen median logiikkaa*. Käsitteellistys tekee näkyväksi käyttäjyyden suhteen alustojen teknologisiin rakennepiirteisiin. Tutkimus osallistuu perinteeseen, jossa dataistumisen vaikutuksia tutkitaan empiirisesti ja käyttäjälähtöisesti (esim. Kennedy 2018; Ruckenstein ja Granroth 2020; Saariketo 2020). Artikkelini tuo yhteen politiikan ja median tutkimuksen kentillä keskeistä medioitumiskeskustelua ja liittää sen osaksi kriittistä datatutkimusta ja sen kiinnostusta ihmisten dataistuvaan arkeen. Artikkelissa vastaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Millaisia ovat nuorten poliitikkojen datakäytännöt? Miten ne ilmentävät sosiaalisen median alustojen rakennepiirteitä? Mitä syvä medioituminen tarkoittaa poliittisessa arjessa?

POLITIIKAN MEDIOITUMISESTA KOHTI SYVÄÄ MEDIOITUMISTA

Median vallan suhde politiikkaan on ollut merkittävä aihepiiri eri tutkimuskentillä pitkään. Gianpietro Mazzoleni ja Winfried Schulz (1999) esittivät politiikan menettäneen autonomiansa median sisäisen logiikan – erityisesti sen kaupallisen luonteen – alkaessa määritellä yhä vahvemmin politiikan toimintoja. He tulkitsivat tilannetta demokratialle oireellisena ja nimittivät prosessia *medioitumiseksi*. Yleisesti termillä viitataan hillitymmiin median yhteiskunnalliseen

merkitykseen ja sen muuttuvaan rooliin, oli kyse sitten politiikasta tai muista kulttuurisista prosesseista (esim. Couldry ja Hepp 2013; Lundby 2009). On kuitenkin esitetty, että termiä käytetään yleisemmin nimenomaan keskusteluissa politiikan ja poliittisen viestinnän muutoksista (Ampuja ym. 2014, 24). Tällöin medioitumista ilmentävät esimerkiksi poliitikkojen ja kampanjaorganisaatioiden strategiset viestintäkeinot mukautua median edellytyksiin (Mallozeni ja Schulz 1999, 251–252), jolloin ”totuutta” tärkeämmäksi voi nousta journalisteihin ja mediaan vaikuttaminen (Entman 1990, 20). Medioitumisen käyttövoimaa on toisaalta varjostanut termin monimerkityksellisyys sekä liukuminen kuvailevuuden ja analyttisyyden välillä (Ampuja ym. 2014; Strömbäck ja Esser 2014).

Ilmiötä teoretisoineet Jesper Strömbäck ja Frank Esser (2014, 6–8) jäsentävät medioitumisen dynaamisena prosessina, jonka alussa korostuu median merkitys poliittisen tiedon välittäjänä ja median itsenäisyys poliittisista ja sosiaalisista instituutioista. Prosessin edetessä keskeiseksi nousee *medialogiikan* ja *poliittisen logiikan* välinen suhde: medioituminen on pisimmillään silloin, kun medialogiikka alkaa vaikuttaa poliittisiin instituutioihin ja käytäntöihin.

Medioitumiseen liittyviä käsitteellistyksiä on myös haastettu. Risto Kuneliuksen ja Esa Reunasen (2016) mukaan useimmin joukkoviestimiä koskeva tutkimus ei välttämättä enää tavoita nykyisen ja entistä hajanaisemman mediaympäristön erityispiirteitä. Heidän mukaansa media ja journalismi itsessään medioituvat eli tulevat riippuvaisemmaksi ja haavoittuvammaksi niihin kohdistetusta julkisesta huomiosta. Nino Landerer (2013) on ehdottanut, että medialogiikan sijasta on kenties osuvampaa puhua markkinalogiikasta, kun sekä media että poliittiset toimijat muokkaavat toimintaansa yleisön tavoittamiseksi eli markkinoiden miellyttämiseksi.

Hiljattain medioitumista käsittelevällä teoriakentällä on alettu keskustella *syvästä* medioitumisesta (Couldry ja Hepp 2017; Hepp ym. 2018; ks. myös Ahva 2020). Käsitettä voidaan pitää eräänlaisena metaprosessina, joka pyrkii kuvaamaan mediateollisuudessa tapahtuvien muutosten vaikutuksia ja merkityksiä erityisesti ihmisten yksilölliselle kokemusmaailmalle. Nick Couldry ja Andreas Hepp (2017, 34) esittävät, että syvän medioitumisen avaintekijöitä ovat digitalisaatio ja datafikaatio. Termeistä ensimmäinen viittaa siihen, kuinka digitaaliset mediateknologiat ovat jalkautuneet tavalliseksi osaksi länsimaalaisten arkea, jolloin niistä ollaan jossain määrin riippuvaisia. Datafikaatiolla tai dataistumisella puolestaan tarkoitetaan prosessia, jossa päivittäisiä toimintojamme, kuten kulutustottumuksia, ystävyysuhteita ja liikkumista, muutetaan datasyötteiksi ja tätä kautta määrälliseksi, tietokantoihin taltioiduksi arvokkaaksi ja myytäväksi *big dataksi* (esim. van Dijck 2014; Couldry ja Yu 2018). Tätä tietoa teknologiayritykset pyrkivät hyödyntämään muotoillakseen omia alustojaan, palvelujaan ja sovelluksiaan käyttäjille houkuttelevimmiksi tai myydäkseen tietoa kolmansille osapuolille esimerkiksi mainontaa varten. José van Dijckin (2013, 12) mukaan kyse on vieläpä eräänlaisesta pyrkimyksestä ehdollistaa tai jopa manipuloida käyttäjien arkea sosioteknisesti (vrt. Karppi 2018, 9; Saariketo 2020, 103).

Merkkejä muuttuvan mediamaiseman vaikutuksista poliitikkojen arkiseen viestintään on runsaasti. Pitkään on keskusteltu niin kutsutusta jatkuvasta kampanjoinnista, jolla on viitattu poliitikkojen lisääntyneeseen paineeseen olla läsnä ja tuottaa sisältöjä nettiin, blogeihin ja sosiaaliseen mediaan aikaisempaa enemmän myös vaaliajan ulkopuolella (Jackson ja Lilleker 2004; Larsson 2016; Vasko ja Trilling 2019). Vaikka poliitikot ovat pitäneet alustoja henkilökohtaisesti hyödyllisinä ja demokraattista järjestelmää lujittavina (esim. Ross ja Bürger 2014), he ovat kokeneet yhtäjaksoiseen viestintään kannustavien väylien myös hankaloittavan poliittista

arkea (McLoughlin 2019, 142–143; Mannevuola ym. 2021; Reunanen ja Harju 2012, 135). On arveltu, että sosiaalinen media korostaa ”läsnäolon politiikkaa” (Isotalus 2017, 215), kun alustoille syntyvä ja niiden muovaama poliittinen julkisuus edellyttää jatkuvaa ja empaattista läsnäoloa. Mona Mannevuolan (2020, 13–15) sanoin kyse on sentimentaalisesta herkkyydestä, kun kansanedustajat kertovat paineesta olla lähestyttäviä, tavoitettavia ja ajoittain jopa kansalaisten yksityisiä huolia ratkaisevia terapeutteja.

Myös eri alustojen teknologisten piirteiden on nähty vaikuttavan politiikan alaan. Matti Neli-markka on tutkimuskumppaneidensa kanssa (2020, 10) kuvannut ehdokkaiden ja äänestäjien välistä verkkovuorovaikutusta alustoituneena, koska eri alustojen käyttötavat eroavat toisistaan. Toisin sanoin alustojen toiminnallisuudet synnyttävät erilaisia käyttökulttuureja, jotka vaikuttavat ehdokkaiden tapoihin ja mahdollisuuksiin toteuttaa viestintää (vrt. Bossetta 2018). Alustojen toimintaperiaatteiden on arveltu suosivan tunnereaktioita synnyttäviä sisältöjä, jolloin alustat tuovat tunteita tai affekteja poliittisiin kulttuureihin (Duncombe 2019; Knuutila ja Laaksonen 2020). Esimerkiksi Twitterin on nähty suorastaan ohjaavan kohti epäasiallisia ja hyökkäviä viestintätylejä (Bratslavsky ym. 2020; Ott 2017). Suomalaisten poliitikkojen Facebook-viestintää koskevassa tutkimuksessa alustaa havaittiin käytettävän yksisuuntaiseen viestintään ja informaation levittämiseen, eikä poliitikkojen henkilökohtainen elämä ole alustalla paljoakaan esillä (Kannasto 2021). Visuaaliseen sisältöön keskittyvä Instagram sen sijaan vaikuttaa tuottavan ”digitaalista lifestyle-politiikkaa”, kun edustajat rakentavat persoonallisten kuvien välityksellä symbolista sidettä kansalaisiin (Ekman ja Widholm 2017).

Artikkelissa pyrin syventämään ymmärrystä dataistuneen median roolista – tai vallasta – nuorten poliitikkojen arjessa. Kun aiempi tutkimus on valottanut poliittisten kulttuurien muutoksia ja eri alustojen käyttökulttuurisia eroja, selvitan lähemmin syväksi medioitumiseksi nimittämäni prosessin merkitystä poliittisessa toiminnassa. Tällainen käsitys medioitumisesta asettaa syrjään journalistiseen median valtaan liittyvät kysymyksenasettelut media- tai markkinalogiikasta. Se sen sijaan painottaa, että media itsessään rakentaa ymmärrystämme todellisudesta, kun teemme asioita medialla ja median vuoksi. Tämän tutkimiseksi tarvitaan kuitenkin empiiriseen analyysiin soveltuvampia käsitteellistyksiä, joihin käänny seuraavaksi.

DATAKÄYTÄNNÖT JA SOSIAALISEN MEDIAN LOGIIKKA

Alustojen teknologiset piirteet ja niiden muovaamat käyttötavat vaikuttavat poliittiseen viestintään ja poliittisiin kulttuureihin. *Datakäytännön* käsite (Lupton 2015) mahdollistaa sen tutkimisen, miten alustojen teknologinen perusta ja rakennepiirteet ovat yhteydessä ja muovaavat inhimillistä toimijuutta, tässä tapauksessa poliitikkojen arkista toimintaa. Käsite auttaa hahmottamaan sosiaalisen median roolia erityisenä politiikan toimintaympäristönä, jolloin myös syvän medioitumisen merkitystä voidaan paremmin ymmärtää.

Analysoin nuorten poliitikkojen datakäytäntöjä suhteessa van Dijckin ja Poellin (2013) kuvaukseen sosiaalisen median logiikasta. Medialogiikasta irtautuva käsitteellistys tarkoittaa alustoja yhdistäviä ja toisiinsa limittyviä rakennepiirteitä, joita ovat ohjelmoitavuus (*programmability*), suosio (*popularity*) ja kytkösisyys (*connectivity*). Vaikka nämä piirteet ovat teknologisia, esitän,

että ne kietoutuvat osaksi poliitikkojen media-arkea ohjatessaan kohti tiettyjä käytäntöjä. Van Dijckille ja Poellille ohjelmoitavuus on eräällä tavalla kattotermi, joka viittaa datavetoisten alustojen dynaamiseen rakenteeseen. Ohjelmoitavuuden avulla käyttäjiä herätellään alustoille ja heidän toimintaansa pyritään ohjaamaan käyttöliittymien ja algoritmien avulla. Artikkelissa pelkistän kirjoittajien alkuperäistä käsitettä ja ymmärrän rakennepiirteiden erityisesti osallistamisena (vrt. Karppi 2018), jonka tavoitteena on saada mahdollisimman paljon aktiivisia käyttäjiä alustoille. Suosio viittaa puolestaan alustojen tapoihin säädellä sisältöjen ja ideoiden leviämistä, jolloin myös käyttäjät voivat käyttötavoillaan ohjata ja saavuttaa suosiota (vrt. Cotter 2019). Kytköksi-syys (suomennoksesta ks. Saariketo 2015) merkitsee tapaa, jolla alustat ennakoitavasti yhdistävät käyttäjiä sisältöihin, toisiin käyttäjiin ja mainostajiin. Näiden logiikoiden läpäisemien ja tuottamien datakäytäntöjen kautta tarkastelen, kuinka politiikan medioitumista eletään ja tunnetaan alustapainotteisessa toimintaympäristössä.

Itse käytännön käsite ulottuu filosofiassa ja sosiaalitieteissä kauas. Pierre Bourdieulle (1977) käsite toimi keinona löytää ratkaisu rakenteita ja toimijuutta koskevaan teoreettiseen erimielisyyteen. Hän pyrki korostamaan, ettei ole olemassa käytäntöjä edeltävää ja sisäisten voimien ohjaamaa metafysisistä subjektia. Sen sijaan yhteiskunnalliset rakenteet toimivat vastavuoroisesti käytäntöjen kanssa, jolloin subjektit rakentuvat niistä käytännöistä, joihin he ovat tottuneet tai joihin heidät on totutettu. Michel Foucault'n (1980, 57–59) mukaan valta – ymmärrettiin se sitten lausumina, teknologioina tai vaikkapa infrastruktuurina – tuottaa inhimillisiä käytäntöjä. Tästä syystä valta on materiaalista ja sen vaikutukset tunnetaan iholla.

Datakäytäntö ei sen sijaan ole tutkimuksissa vakiintunut käsite, ja useimmin sitä on käytetty kuvaamaan organisaatioiden ja instituutioiden tapoja kerätä ja hyödyntää käyttäjädataa (esim. Steedman ym. 2020). Deborah Lupton (2015, 4) sen sijaan viittaa termillä inhimilliseen toimintaan ja luonnehtii sillä ihmisten tapoja kerätä, ymmärtää ja olla yhteydessä ”eläväiseen” dataan. Ilmaisulla hän tarkoittaa niin sovellusten lähettämiä ja käyttäjien huomiota tavoittelevia push-ilmoituksia kuin esimerkiksi terveystietoa kerääviä ja visualisoivia sovelluksia, joiden perusteella ihmiset voivat ymmärtää kehonsa toimintoja. Tällainen näkökulma tavoittaa dataistumisen eri puolet: yhtäältä data on elävää, koska sen kerääminen, taltiointi, järjestäminen ja tulkinta ovat jatkuvaa ja prosessin yhteiskunnalliset seuraukset merkittäviä (esim. Kitchin ja Lauriault 2018). Toisaalta eläväisyys merkitsee sitä, kuinka data koskettaa konkreettisesti ja jopa ruumiillisella tasolla ihmisten arkista elämää.

Tässä merkityksessä dataistuminen ei tarkoita vain ihmisiä ja heidän dataansa hyväksikäyttävän median aikaa, vaan dataistuneessa tietoympäristössä ihmisiä altistetaan – ja ihmiset altistavat itseään – heistä itsestään kerätylle datalle. Yksilöt ovat siis paitsi osallisia dataistumisen rakentumisessa he myös omaksuvat käytäntöjä ja ymmärtävät sekä itseään että maailmaa siitä datasta käsin, jota heille tarjotaan (Kennedy ym. 2015). Tämä ympäristö on affektiivinen (Smith 2016): se synnyttää käyttäjissään alustojen ja sovellusten sekä niiden rakennepiirteiden vaikutuksia koskevia kuvitelmia (Poell ym. 2019, 5), jotka ovat toimijuudellisia siinä missä alustojen varsinaiset käyttötavatkin (Kennedy 2021). Tämä ymmärrys datakäytännöistä ei ole analyttisesti selväräjäinen, mutta sen avulla ja yhteydessä sosiaalisen median logiikkaan alustojen käytötapoja ja niitä koskevia tunteita sekä neuvotteluja on mahdollista tarkastella yhtäaika-

POLIITIKKOJEN DIGITAALINEN ARKI TUTKIMUSAINEISTONA

Sosiaalisen median datakäytäntöjen ja politiikan syvän medioitumisen ymmärtämiseksi tarkastelen artikkelissa vuosien 1987 ja 1997 välillä syntyneiden poliitikkojen päiväkirjatekstejä ja haastattelupuhetta. Kulttuurisessa ymmärryksessä ikäryhmää on pidetty myös ”diginatiivina”, joskin käsitteestä on aktiivisesti kiistelty (esim. Bennett ym. 2008). 1990- ja 2000-lukujen taitteessa teknologinen kehitys on ollut kuitenkin myös tosiasiallisesti erittäin nopeaa, minkä myötä tarkastelemani poliitikot voidaan sijoittaa Hanna Wassin ja Pilvi Torstin (2011, 172) muodostamia suomalaisia sukupolvikategorioiden seuraten teknologian, kansainvälisyyden ja terrorismin sukupolveen. Ryhmä on kiinnostava paitsi nuoria koskevien kulttuuristen narratiivien takia, myös siksi, koska sosiaalisessa mediassa aktiivisimmat poliitikot ovat olleet nuoria ja poliittisen asemansa sekä kokemuksensa näkökulmasta altavastaaajia (Larsson ja Kalsnes 2014; vrt. Strandberg ja Borg 2020, 110–111).

Lopullinen aineisto koostuu kahdentoista poliitikon haastattelusta ja kymmenestä¹ päiväkirjasta. Tutkimukseen osallistuneiden nuorten keski-ikä oli 28 vuotta, ja aineistonkeruu tapahtui kesän ja syksyn 2020 aikana. Vuoden 2021 kunnallisvaaleista huolimatta poliitikot eivät kampanjoineet aineistonkeruun ajankohtana vielä aktiivisesti, jolloin kerätty aineisto heijastaa vaalien ulkopuolista ajankohtaa. Osallistujien löytämiseksi lähestyin kansanedustuslaitoksen ulkopuolella toimivia alle 35-vuotiaita poliitikkoja, jotka osoittivat aktiivisuutta sosiaalisessa mediassa. Hyödynsin Ylen 2019 eduskuntavaalien tulospalvelua poliitikkojen löytämiseksi. Lisäksi etsin osallistujia poliittisten nuorisojärjestöjen internetsivuilta sekä Twitterin ja Facebookin verkostoistani. Tutkimukseen osallistuneet nuoret toimivat haastattelujen aikaan aktiivisesti erilaisissa poliittisissa tehtävissä, kuten kuntapolitiikassa sekä poliittisissa nuoriso- ja piirijärjestöissä. Tässä mielessä he edustavat tavoitteellisten nuorten poliitikkojen ryhmää, jonka jäsenet ovat kerryttäneet keskeistä poliittista kokemusta, josta on hyötyä sekä ehdokaskilpailussa että kansanedustajan työssä (Perälä 2018). Osa tutkimukseen osallistuneista ei kuitenkaan ainakaan toistaiseksi ollut toiminut ehdokkaana yksissäkään eduskuntavaaleissa. Puoluetalustaan osallistujista kolme kuului sosiaalidemokraatteihin, kolme vasemmistoon, kaksi vihreisiin, kaksi keskustaan ja kaksi kokoomukseen. Muista puolueista tutkimukseen ei tavoitettu osallistujia. Kuusi osallistuneista poliitikoista identifioitui naiseksi ja kuusi mieheksi.

Käytännössä tutkimus eteni siten, että ensiksi poliitikkoja pyydettiin tuottamaan päiväkirjat 5–10 päivän ajalta. Heille annettiin päiväkirjoja varten ohjeistus, jossa heitä ohjattiin kertomaan haluamallaan ilmaisutavalla – tekstinä, kuvana tai puheena – omasta digitaalisesta arjestaan päiväkirjajakson aikana. Vain yksi poliitikoista tuotti äänipäiväkirjan, muut kirjoittivat päiväkirjojaan sähköiseen muotoon. Poliitikkoja pyydettiin avaamaan esimerkiksi syitä tiettyjen alustojen käytölle ja kertomaan tavoistaan tehdä julkaisupäätöksiä. Heitä kehoitettiin sisällyttämään kuvauksia digitaalisista kohtaamisista. Poliitikkoja pyydettiin myös kiinnittämään huomio fyysisiin tiloihin, joissa media-alustoja käytetään. Lisäksi ohjeistuksessa ehdotettiin tarkkailemaan sitä, millaisia tuntemuksia toiminta virtuaalisessa ympäristössä yleisesti ottaen herättää. Poliitikoille kerrottiin myös siitä, että tutkimuksessa ei tarkastella heidän poliittisia ja ideologisia kantojaan. Tästä syystä poliittiset sisällöt eivät ole esillä analyysissa. Päiväkirjajakson jälkeen osallistujat haastateltiin. Haastatteluissa käsiteltiin erityisesti poliitikkojen päivä-

kirjoissa esille nousevia teemoja. Osallistujille esitettiin myös yleisiä tarkentavia kysymyksiä, joissa heitä pyydettiin avaamaan esimerkiksi päivittäisen elämänsä rytmejä ja arvioimaan itselleen mielekkäimpiä alustoja.

Päiväkirja-haastattelumetodi on joustava tapa kerätä aineistoa, sillä osallistujat voivat itse vaikuttaa sekä sisältöön että sisällön esittämisen muotoon. Asetelma lieventää ainakin jossain määrin valtasuhdetta tutkijan ja tutkittavan välillä, ja lisäksi osallistujat voivat orientoitua haastattelutilanteeseen paremmin, kun päiväkirjat ja kommunikaatio tutkijan kanssa edeltävät haastattelutilannetta. (Gibson ym. 2013; Elliot 1997.) Metodi mahdollistaa ”emotionaalisen datan tuottamisen”, koska päiväkirjan pitäminen ohjaa osallistujia refleksiiviseen tietoisuuteen omista tuntemuksista (Spowart ja Nairn 2014, 328–330). Haastattelujen avulla juuri tällaiseen käytäntöä koskevaan puheeseen pyrittiin pääsemään käsiksi, ja itse haastattelutilanteissa poliitikkojen vaikuttikin olevan helppoa palata takaisin mediapäiväkirjoihinsa. Otteeni päiväkirjoihin ja haastattelupuheeseen on epistemologisesti positivistinen (Roulston 2010), jolloin lähestyn poliitikkojen kerrontaa faktatietona heidän arjestaan ja kokemuksistaan.

Helen Kennedyn (2021) metodisia huomioita seuraten pidän tärkeänä, ettei osallistujien kuitenkaan oleteta olevan tietoisia tai edes kiinnostuneita alustojen datavetoisuudesta ja liiketoimintamalleista. Tämän vuoksi dataistumista ei mainittu päiväkirjaohjeistuksissa tai haastatteluisissa (ks. Gandagharan ja Niklas 2019). Sen sijaan datakäytäntöihin päästään käsiksi arkisilla kysymyksillä alustojen valinnasta, julkaisupäätöksistä, digitaalisista kohtaamisista ja verkostoista, ajankäytöstä, käytön fyysisistä tiloista ja lopulta käyttöön liittyvistä tuntemuksista, ja niiden kautta voidaan analysoida sosiaalisen median rakennepiirteitä. Poliitiikan arjen tutkiminen ei tästä näkökulmasta ole tärkeää vain itsensä vuoksi, vaan arjen tutkiminen mahdollistaa pääsyn syvän medioitumisen tarkasteluun.

Kerätty aineisto osoittautui runsaaksi. Poliitikkojen päiväkirjat olivat keskimäärin viiden sivun ja 1 800 sanan mittaisia. Päiväkirjat sisälsivät rikasta kuvailua poliitikkojen arjesta poliittisen viestinnän parissa. Koska osallistujille luvattiin anonymiteetti, osa kertoi myös omien sanojensa mukaan sellaisista asioista, joita olisi mahdoton valottaa julkisessa asemassa. Päiväkirjoja seuraavat haastattelut kestivät keskimäärin 50 minuuttia.

Jatkan seuraavaksi artikkelin empiiriseen osuuteen, jossa jäsenmän poliitikkojen datakäytäntöjä suhteessa sosiaalisen median logiikan rakennepiirteisiin. Tekstissä esiintyvistä aineisto-otteista on hävitetty kaikki poliitikkojen tunnistamisen mahdollistavat taustatiedot. Haastatteluihin viitataan koodeilla H1–H12 ja päiväkirjoihin koodeilla P1–P10. Ensimmäisessä osiossa tarkastelen nuorten tapoja kertoa alustojen käytöstä ja käyttöön liittyvistä tuntemuksista heidän päivittäisessä elämässään. Toisessa osiossa tarkastelen poliitikkojen käytäntöjä ja näitä koskevia neuvotteluja suhteessa medianäkyvyyteen. Viimeiseksi käsittelen sosiaalisen median ajan kytköksisyyttä: poliitikkojen tapoja muodostaa ja pohtia alustojen fasilitoimien yhteyksien roolia elämässään. Vaikka arjen sisältöjen näkökulmasta nämä jakolinjat ovat ajoittain päällekkäisiä, jäsennys auttaa hahmottaa datavetoisten alustojen kietoutumista ja syvän medioitumisen roolia nuorten poliittisessa arjessa.

POLIITTISEN ARJEN RYTMIT JA JATKUVA LÄSNÄOLO

Kaikki tutkimukseen osallistuneet nuoret poliitikot mieltävät sosiaalisen median käytön itseltään selväksi ja välttämättömäksi osaksi heidän poliittista toimintaansa. Eräs kuvaa sosiaalisen median olevan poliittisen viestinnän toimialan *olosuhde*, toinen taas ilmaisee politiikan *realisoituvan* sosiaalisessa mediassa. Aineistosta kävi nopeasti selväksi, etteivät poliitikot suhtautuneet sosiaaliseen mediaan kuitenkaan välinpitämättömästi tai ainoastaan poliittista viestintää varten hyödynnettävänä välineenä. Sen sijaan alustojen varsinaisista käyttötavoista ja niihin liittyvistä rutiineista keskustellaan ja neuvotellaan runsaasti. Vaikutti siltä, että poliitikoille tutkimukseen osallistumista motivoi ylipäänsä halu kertoa omasta ja heitä pitkään mietityttäneestä suhteestaan sosiaalisen median käyttöön. Useimmille tämä suhde on ristiriitainen. Vaikka poliitikot pitävät sosiaalista mediaa osana elämäänsä, he kokevat alustojen käytön vievän liikaa aikaa ja rytmittävän poliittista arkea ajoittain hallitsemattomasti. Kuvaavaa on, että ainoastaan yksi poliitikoista asettuu selkeästi tällaista käyttökokemusta vastaan:

Tutkija: ”Sä mainitsitkin tossa et ruutuajan hallinta ei sua millään tavoin kiinnosta. Ooks sä koskaan pitäny taukoo somesta tai kokenu et sä et halua avata tai käynnistää mitään?”

Poliitikko: ”Oonkohan mä.. En mä kyl oo koska musta somen käyttö on ihan yhtä luonnollinen asia ku joku TV:n kattelu tai syöminen tai mikä tahansa tommonen arkiaskare. Musta se tuntuu jotenki keinotekoselta et sitä pitäis jostain syystä alkaa rajottaa tai et se olis jotenki huono juttu. Et mä en yhtään osaa lähtee tohon mukaan ja.. Koen et siitä olis mulle enemmän haittaa ku hyötyä. Miks mä eristäisin itteni mulle tärkeistä asioista.” (H12)

Otteessa tunnustelen poliitikolta, onko hän koskaan halunnut rajoittaa sosiaalisen median käyttöään. Hän pitää kysymyksenasettelua oireellisena tulkintana alustojen vaikutuksista ja alleviivaa nopeasti: ”mä en yhtään osaa lähtee tohon mukaan”. Poliitikolle alustat ovat elimellinen osa arkea, ja etäisyyden ottaminen niistä olisi järjetöntä. Tällainen ajankäyttöä koskeva puhe on aineistossa kuitenkin harvinaista. Useimpia käytäntöjä koskevia kuvauksia värittää tunne velvollisuudesta, pakosta tai ajoittain jopa riippuvuudesta sosiaalisen median käyttöön. Osaltaan vastahakoisuus liittyy dataistuneen mediateollisuuden kilpailullistumiseen (ks. Poell ym. 2019, 7–8), kun yhä useampia alustoja otetaan käyttöön poliittista viestintää varten. Aineisto-otteiden perusteella kommentit, ilmoitukset ja alustojen vakiintuneet käyttötavat haastavat jatkuvasti poliitikkojen omia aikatauluja kutsumalla heitä takaisin alustoille:

”Mut sit ku niit [alustoja] on niin monta, sit onki vielä et eri mediat voi julkasta niitä ja on kommenttipalstoja. Ni se on tosi vaikee hallita. Ja se on sit semmonen mikä kuormittaa ja sitte toisaalta on semmonen, että vitsi ku mun pitäs nyt olla joka paikassa. Niin se on semmonen asia mikä kuormittaa.” (H10)

”Oma sosiaalisen median aktiivisuuteni on omasta mielestäni koko ajan liian matalalla tasolla. Pitäisi näyttää enemmän ja useammin, että on jotain mieltä asioista. Sekä kunnallispoliittisista kysymyksistä, että laajemminkin puhuttavista asioista. Julkaisukynnykseni on kuitenkin korkea. Pitää olla jotain omaa sisältöä ja laatua.” (P4)

”Niin ehkä se Facebook on sellanen mikä tuntuu raskaalta, et siel on tosi paljon kaikkee siel on aina, kymmeniä ja kymmeniä ilmoituksia eikä niitä jaks kattoo ja, se ei oo sellanen yhtä nopea some. Et siel on pitempiä postauksia et se ei oo sellanen mitä kävis, vaan hetken aikaa vilkuilemassa, vaan et siellä tulis aina jotain to-do:ta tai vastaavaa.” (H6)

Kahdessa ensimmäisessä lainauksessa osallistujat kertovat sosiaalisen median käyttöön liittyvistä paineista. Yhtäältä hybridin mediajärjestelmän (Chadwick 2017, 73) tapa sulauttaa journalistisen ja sosiaalisen median informaatiovirtoja toisiinsa johtaa kuormittavaksi koettuun säntäilyyn eri mediamuotojen välillä. Toisaalta jatkuvasti päivittyvän ja käynnissä olevan mediaympäristön myötä poliitikot kokevat huolta omasta aktiivisuudestaan. Viimeisessä lainauksessa korostuu Facebookin erityinen rooli raskaaksi mielletynä sosiaalisena mediana. Vaikka poliitikko kertoo, ettei ilmoituksia ”jaks kattoo”, niiden kasautuminen saa hänet kokemaan alustan käytön pikemminkin työläänä taakkana kuin mielekkäänä poliittisena toimintana. Kuvaus Facebookista hitaana sosiaalisena mediana valottaa samalla eri alustojen rakennepiirteiden tuottamia eroja poliittiselle toiminnalle. Myös muut poliitikot yhtyvät kerrontaan, jossa alustojen nähtiin muovaavan poliittisten kulttuurien ”ajallisuutta”:

”Somekohut tapahtuu niin nopeasti et jos sää et oo vaikka kahteen vuorokauteen käyny internetissä, niin tuntuu et maailma on kellahtanu johonki toiseen asentoon. Mut tää mun oma suhtautuminen siihen on vähän kaksjakonen. Mä rakastan sitä, mutta sitte mä vihaan sitä. Se tavallaan on just sellasta et se saattaa pitää tosi koukussa. Jotenki tulee välillä sellanen olo et jos sä et oo reagoimassa johonki nii sitte sää jäät jostain paitsi.” (H3)

”[O]n varmasti myös selvää, että suhtaudun sosiaalisen median käyttöön nykyään melko kyynisesti: se on pakollinen paha, jonka hyvät puolet poliittisena viestintävälineenä eivät aivan kompensoi sen aiheuttamaa rasitetta. Tämä kyynistyminen on tullut turhautumisen ja uutisähkyn sivutuotteena. Jokaisella päivällä on omat somekohunsa, ja jokaista niistä voisi aivan varmasti kommentoida, jos jaksaisi.” (P8)

Reflektoivassa päiväkirjamerkinnässä ja haastattelulainauksessa poliitikot puhuvat erityisesti sosiaalisen median kohujen roolista osana omia käyttötottumuksiaan. Jälkimmäisessä otteessa poliitikko kirjoittaa päiväkirjassaan ”kyynistymisestään” alustojen käyttöön. Hän kokee pääsevänsä helpommalla rajoittaessaan osallistumistaan kohuja koskeviin keskusteluihin, vaikka sanottavaa niistä riittäisikin. Kun kysyin poliitikolta haastattelussa lisää käytön pakollisuuteen liittyneestä tunteesta, hän kertoi Facebookista: ”aina kun sinne menee, niin sitten pitää myöskin vähän selata sitä feediä ja kattoo että onko missannu jotain tärkeää. Yleensä en ole mutta ihan, tsekattava ne on silti” (H9).

Toisen poliitikon suhtautumista kuvastaa kyynistymisen sijasta eräänlainen viha-rakkaussuhde. Kohut paitsi koukuttavat, ne myös tarjoavat mielekästä sisältöä elämään. Tämä kuvaus voidaan ymmärtää FOMO:na (*fear of missing out*) eli paitsi jäämisen pelkona. Verkokeskusteluissa käytetyssä trendisanassa kiteytyy halu olla jatkuvassa yhteydessä toisten tekemisiin. Muutoin on mahdollista jäädä paitsi hauskanpidosta tai muusta merkityksellisestä tekemisestä. (Przybylski ym. 2013, 1841.) Juuri tällaisten kokemusten on nähty kuvastavan

ihmisten ambivalenttia suhdetta sosiaaliseen mediaan (Paasonen 2018, 223). Alustoilla alati vilisevät yhteiskunnalliset keskustelut tarjoavat epäilemättä sisältöä poliittiseen arkeen, ja alustat itsessään tekevät osallistumisen näihin keskusteluihin vaivattomaksi. Vastapainona kuitenkin kulkevat tunteet alustojen koukuttavuudesta ja niiden velvoittavuudesta: viestintä on jatkuvaa ja syötteisiin on oltava aina valmiina reagoimaan.

Nämä erilaiset datakäytännöt – poliitikkojen konkreettiset käyttötavat ja alustojen vaikutusten tunteminen – liittyvät alustojen tavoitteeseen hallita ja muovata käyttäjiensä media-arkea (van Dijck ja Poell 2013, 5; vrt. Andrejevic 2012, 76; van Dijck 2013, 12). Alustojen erityinen pyrkimys on käyttäjien osallistaminen (*user-engagement*) (Karppi 2018), sillä teknologiayhtiöt hyötyvät aktiivisista käyttäjistä ja vertailukelpoisesta datasta (Bucher 2018, 5). Tätä ilmentää se, miten poliitikot kertovat alustojen käyttömahdollisuuksien kuten syötteiden alituisesta seuramisesta tai heitä toimimaan ohjaavista ilmoituksista. Käyttöliittymät ohjaavat vastavuoroisuuteen (Albury 2017, 449), sillä niiden ominaisuudet osoittavat esimerkiksi sen, milloin keskustelukumppani on avannut lähetetyn viestin.

Toiseksi nuoret kertovat keskustelujen ja kohujen nopeista rytmeistä sekä sosiaalisen mediasisältöjen katoavaisuudesta. Huomautukset pakostakin ”tsekattavista” syötteistä ja huoli liian ”matalasta” aktiivisuudesta viestivät siitä, kuinka käyttönormeja muodostetaan suhteessa alustojen rakennepiirteisiin. Esimerkiksi Snapchatin kautta Instagramiin ja sittemmin Facebookiin kulkeutunut tarinat-formaatti on yksi keino, jolla käyttäjiä ohjataan kirjautumaan alustoille päivittäin, koska käyttäjien tuottamat tarinat näkyvät muille vain 24 tunnin ajan. Tässä virtuaalisessa maastossa ei ole yllättävää, että moni koki niin riippuvuuden tunteita kuin velvollisuutta tai pakkoa käyttää sosiaalista mediaa aktiivisesti. Toisaalta selvää on, etteivät alustojen vaikutukset ole yksisuuntaisia, vaan poliitikot pohtivat suhdettaan niihin jatkuvasti. Poliitikkojen käytännöt kuitenkin kuvastavat tapaa, jolla alustoista tulee itsessään osa pakolliseksi koettua viestinnän infrastruktuuria (ks. Plantin ym. 2018, 295). Tero Karpin (2018, 46) mukaan käyttäjiä viritetäänkin tällöin tilaan, jossa ”[Facebookista] lähtemisestä tulee mahdotonta – fyysisesti ja henkisesti, yksilöllisesti ja kollektiivisesti”.

NEUVOTTELUJA MEDIANÄKYVYYDESTÄ

Poliitikot kirjoittavat ja kertovat runsaasti siitä, mitä oman persoonan ja alustojen poliittikokivujen medianäkyvyyden eteen on tehtävä ja mitä tämä heille ylipäänsä merkitsee. Yllättäen nuoret eivät päiväkirjamerkinnoissään ja haastattelupuheessaan kuitenkaan käsittele näkyvyyttä asiana, jota he olisivat pyrkineet jatkuvasti tavoittelemaan. Sen sijaan näkyvyys on etenkin datataitoisimmille poliitikoille ennalta aavistettua. He tietävät, millaiset sisällöt alustojen informaatiovirroissa todennäköisesti leviävät parhaiten ja mitkä puolestaan saavat huomiota vähemmän. Vaikka poliitikot hyödyntävät suosioon vaikuttavia rakennepiirteitä, he keskustelevat runsaasti niiden vaikutuksista poliittisiin kulttuureihin ja omaan media-arkeensa.

Aineistoa läpileikkaava teema koskee sitä, kuinka alustat ohjaavat tai velvoittavat eräällä tavalla ongelmallisiin viestintätyleihin. Poliitikot kertovat, kuinka piikittävät, aggressiiviset tai yksinkertaistetut viestit leviävät parhaiten erityisesti Twitterissä, joka on poliittisen viestinnän

suosituin alusta. Aineistossa esiintyvien kuvailujen perusteella moni näkee välttämättömäksi sovittaa viestejä juuri tämänkaltaiseen muottiin. Seuraava lainaus käsittelee osaa pitkästä puheenvuorosta, jossa poliitikko vastaa jatkokysymykseeni sosiaalisen median käytön epämiellyttävyydestä:

”[N]äitä ajatuksii, et sä voi missään avata. Paitsi ihan lähipiirissä. Et tavallaan, mä en tiedä, veikkaan että aika iso osa poliittisist viestijöistä ei usko sen tyyliseen viestintään mitä heidät on ikään kuin pakotettu tässä ilmapiiirissä tekemään. Tai tässä mediaympäristössä. Mä oon hyvin kauan ollu mukana politiikan eri tasoilla – –. Ja mitä analyttisempi, pohdiskelevampi, oikeasti asiakysymykseen, sisältörikkaampi sisältö on, oli se sit video tai teksti, niin sen huommin se aina leviää. Ja mitä hullumpia, yksinkertaisempia, kärjistetympiä, väritetympi, niin sen paremmin se leviää. Sen enemmän se kerää huomiota.” (H11)

Osallistuneista poliitikoista luultavasti pisimmän uran politiikassa tehnyt henkilö kertoo, kuinka yksinkertaistavien ja kärjistävien viestintätyylien hyödyntäminen on välttämättömyys, koska nämä viestit leviävät asiasisältöjä paremmin. Haastateltava pitää tätä alustoituneen mediaympäristön poliittista viestintää luonnehtivana trendinä. Hänen mukaansa trendiin on sopeuduttava, vaikka se rapauttaakin poliittisia prosesseja, kuten politiikkaan rekrytoitumista. Tähän ajatukseen myös muut nuoret yhtyvät. Eräs toteaa, että ”kyllä se on näkyvyyden kannalta hyödyllisempää vetää joku hassunhauska meemi siihen ku alkaa silleen syvällisesti pohtii” (H12). Toinen pitää valitettavana, kuinka lautakunnissa tai valtuustoissa käsitellyt asiat ole tavallisten seuraajien näkökulmasta kovinkaan kiinnostavia. Tästä syystä tietyistä asioista päivittäminen on alkanut tuntua hänestä tarpeettomalta. Poliitikkojen määrätietoisesta toiminnan rinnalla alustojen tapa järjestää sisältöjen suosiota kuormittaa poliitikkojen arkea:

Tutkija: ”Sä puhuit päiväkirjassa myös siitä, et sul on velvollisuudentunne et pitäs jaksaa postata jotain vaikka ei välttämättä huvittais. Minkä takia sä koet et sun pitäis?”

Poliitikko: ”Se onki hyvä kysymys. Se on tää turhautuminen mistä kaikki lähti että ku, tulee semmonen tunne et pitäs olla semmonen kiltti puolueen soturi joka jaksaa niitä postauksia tehdä. Ehkä taustalla on se tieto niistä Facebookin algoritmeista ja muista että, ne tykkää aktiivisista sivuista. Siks ei haluais tavallaan hiljetä siel liiaksi jotta ei katoa.” (H2)

Otteessa poliitikko kertoo velvollisuudentunteesta tehdä päivityksiä aktiivisesti. Yhtäältä hän perustelee kokemuksen johtuvan asemastaan ”kilttinä puolueen soturina”, toisaalta Facebookin rakennepiirteestä suosia vilkkaita sivuja. Aineistoesimerkki havainnollistaa, kuinka someajan medianäkyvyydessä ei ole kyse vain viestien sävyistä ja sisällöistä, vaan aktiivisuudesta. Poliitikkojen näkyvyyttä käsittelevät ymmärrykset siis yhdistyvät myös poliittisen arjen rytmeihin, kun he säätelevät läsnäoloaan suhteessa alustalogiikkaan. Toisen osallistujan sanoin ”siellä Twitterissä pitää olla niin aktiivinen että sä saat sen näkyvyyden ja sen huomion että siellä tuntuu sitte taas siltä välillä että pitääkö olla koko ajan puhelin kourassa” (H1). Kolmas osallistujista taas pohtii päiväkirjassaan alustakohtaisia päivityskäytäntöjään ja toteaa, että Instagramin kohdalla julkaisutahtia on sen sijaan välillä hiljennettävä. Taina Bucherin sanoin (2017) tällaisissa datakäytännöissä on kyse algoritmista kuvitelmissa. Dataistuvan tietoympäristön vaikutuksia

eletään ja kuvitellaan, ja niihin suhteessa suosiota rakennetaan, vaikka alustojen tosiasialliset logiikat ovat liikesalaisuuksia ja tästä syystä poliittisten toimijoiden ulottumattomissa. Ne tuottavat poliitikoissa näkymättömyyden uhkaa (Bucher 2012), jota vastaan poliitikot aktiivisesti toimivat.

Poliitikkojen media-arkeen sisältyy myös neuvottelu heidän taidoistaan, tarpeistaan ja poliittisesta asemastaan sosiaalisen median huomiotaloudessa. Osa kokee huolta omasta osaamisestaan tai jopa halua vetäytyä tietyiltä alustoilta pois, kun he ajattelevat – kuten eräs poliitikoista asian ilmaisi – menettäneensä algoritmeja koskevan ”*expertisen*” eli asiantuntijuuden. Niin ikään suosiota niukasti keränneet sisällöt saatetaan tuntea iholla julkiseen nöyryytykseen rinnastuvana pelkona: ”muistan ajaessani miettineeni, että pitävätkö ihmiset minua täysin vitsinä” (H7). Toisaalta tiedostamalla alustojen sosioteknisen vallan, poliitikot pystyvät korostamaan omaa toimijuuttaan suhteessa dataa prosessoivaan tietoympäristöön:

”Mä en jaksa semmoista hienosäätöä mitä sitten monet taas tekee, että jengi vaikka julkaisee päivitykset tiettyjen kellonaikaan vuorokaudes tai ajastaa ne sellaiseen aikaan mikä on kaikkein optimaalisin, niin ei, en mä jaksa. Jos se on hyvä päivitys niin kyl se saa klikkauksia ja tykkäyksiä. Se on kyllä kans semmoinen asia et ei sitä oikein voi myöskään välttyä täysin ajattelemasta – – sekin että Facebookissa kuvat ja videot on se juttu tällä hetkellä vissiin ainaki, niin en mä jotenki koe että se ois kauheen, siis se tapa millä mä tuotan vaikka jotain poliittista sisältöä niin niin kuvat ja videot ei niil oo mitään tekemistä sen kanssa, että jos mä jotain teen niin mä kirjoitan tekstiä. [naurahtaa] Ja jos se ei kelpaa algoritmeille niin sitten ei kelpaa. Se siitä.” (H9)

Alustojen tapa säädellä suosiota – poliitikkojen kirjoituksissa ja puheessa näkyvyyttä – liittyy alustojen käyttöliittymien tarjoamiin käyttömahdollisuuksiin. Päivitysten äärelle pysähtyminen, tykkääminen, reagointi, kommentointi, jakaminen ja muut vastaavat toiminnot tuottavat dataa, jota keräämällä ja tulkitsemalla alustat mittaavat suosiota ja levittävät viestejä (van Dijck ja Poell 2013). Koska alustojen kuva- ja tietovirroissa kiinnostavuus mitataan alustojen asettamissa raameissa, esimerkiksi juuri ”tykättävät” aihepiirit leviävät tehokkaimmin. Van Dijckin (2013, 13) mukaan tykättävyydessä ei tällöin ole kyse siitä, että käyttäjät arvottaisivat tietoisesti päivitysten sisältöä, vaan käyttömahdollisuutena se suosii nopeaa ja tunteellista arvottamista (vrt. Sano-Franchini 2018). Alustojen käyttömahdollisuudet on tällöin nähty myös osana populistisen politiikan performointia (Baldwin-Philippi 2019).

Poliitikkojen ajatuksissa ja käyttötavoissa suosiota mittaavat merkit, kuten Facebookin tykkäykset ja Twitterin sydämet, heijastavat sitä, mikä kansalaisten ja poliittisten yhteisöjen näkökulmasta on tärkeää ja kiinnostavaa. Vaikka moni poliitikoista ennakoi sisältöjen samaa suosiota etukäteen ja hyödyntää alustojen käyttöominaisuuksia haaliakseen näkyvyyttä, toimiminen alustatalouden ehdoilla myös vaivaa heitä. Suosioon vaikuttavat toimintapiirteet ovat tällöin osa kieltä, jolla poliitikot medianäkyvyydestä alusta-ajassa puhuvat ja johon suhteessa he tekevät sovintoja: ”aina välillä sitä, tai oikeestaan jatkuvasti yrittää, analyttistäkin materiaali siel jakaa ja nostaa tärkeit asioit esille. Mut ei ne saa mitään vastakaikua” (H11).

KUPLAUTUMISTA VAI KUROTTAUTUMISTA? SOSIAALISEN MEDIAN POLIITTISET VERKOSTOT

Siinä missä eri alustojen suljetut ryhmät ja pikaviestimet tarjoavat poliitikoille tiloja keskustella ja järjestää poliittista toimintaa tehokkaasti, julkiset henkilö- ja poliitikkosivut kommenttikenttineen kytkevät poliitikkoja yhteen myös poliittiseen vastapuoleen, kansalaisiin ja journalisteihin. Tutkimukseen osallistuneille poliitikoille alustojen virtuaaliset verkostot ovat poliittisia samaan tapaan kuin itse sisällötkin, sillä dataistuneessa tietoympäristössä poliitikot kokevat velvollisuutta niin yhteyksiensä laajentamisesta, kielenkäytöstään kuin oman jaksamisensa ja hyvinvointinsa ylläpidostaankin.

Poliitikot keskustelevat erityisesti niin kutsutusta kuplautumisesta. Arkikielessä kuplautumisella viitataan tilanteeseen, jossa alustat ja muut mediapalvelut tarjoavat käyttäjilleen personoitua, joskin yksipuoleista sisältöä. Eli Pariserin (2011) mukaan tällaiset filtterikuplat ovat seurausta datavetoisten alustojen tavoista järjestää käyttäjiä varten räätälöityä sisältöä heistä kerätyn tiedon perusteella. Poliitiikan tutkimuksessa kiinnostus ilmiötä kohtaan kasvaa, sillä filtterikuplien on nähty voivan jakaa kansalaisia toisistaan eriäviin sosiaalisiin todellisuuksiin, mikä taas on liitetty poliittiseen polarisaatioon (esim. Shmargad ja Klar 2020; Yarchi ym. 2021). Toisaalta filtterikuplien ja niistä koituvien oletettujen seurauksien on esitetty olevan ennemminkin aikamme moraalipaniikkeja kuin empiirisiä ilmiöitä (Bruns 2019).

Poliitikot käyttävät kuplautumista sekä neutraalihakona kuvauksena omasta mediaympäristöstään että myös terminä, jolla he kritisoivat alustojen otaksutusti aiheuttamaa polarisaatiota ja yhteiskunnallisen keskustelun kärjistymistä. Tällainen tapa käyttää polarisaatiota on kiinnostava, koska siinä sekoittuvat yhteen erilaiset polarisaation muodot: *interaktionaalinen* (keiden kanssa keskustelua käydään), *positionaalinen* (kuinka etäällä eri osapuolten poliittiset kannat ovat toisistaan) ja *affektiivinen* (millaisilla sävyillä poliittisen vastapuolten kanssa keskustelua käydään) (Yarchi ym. 2021). Näihin ilmenemismuotoihin suhteessa poliitikot soveltivat datakäytäntöjään. Toisille se tarkoittaa kurottumista poliittista vastapuolta kohden, toisille taas tarvetta vältellä sosiaalisen median vuorovaikutusnormiksi luonnehdittua ilkeyttä omassa viestinnässään:

”Vastauksissa siihen [twiittiin] ärsytti etenkin [Pasi Poliitikko], jonka lasken luokkaan ’koomuslaiset, joita on pakko seurata, jotta ei ihan kuplaudu, mutta ärsynnyn hänen Twitter-käytöksestään silti jatkuvasti.” (P2)

”Mut siis, mun mielestä on ihan turha yrittää elää jossaki Twitter-kuplassa vaan kyl se, mun mielestä on tärkeä tietää mitä ihmiset ajattelee. Eihän tavallaan siin oo mitään järkeä että ei seurais, tavallaan sen oman poliittisen piirin ulkopuolelta, tai sen poliittisen näkökulman ulkopuolelta ketään.” (H3)

”Some heilauttaa sen [eettisen] vastuun yksilölle – – yksittäinen somenkäyttäjä ei kyl sais sitä vastuuta paeta. Pitäis tiedostaa se et tämä on vuorovaikutusta siinä missä kadullakin kulkeminen. Et ei sielläkään huudella sekavia ja ilkeitä asioita.” (H11)

Näissä otteissa kuplautuminen ja polarisaatio liitetään omaan moraaliseen ja poliittiseen toimijuuteen. Poliitikot pohtivat omaa rooliaan poliittisessa kulttuurissa, jossa alustojen rakennepiirteiden ajatellaan romuuttavan perinteisiä demokraattisia hyveitä kuten vuorovaikutusta ja järkipäistä keskustelua. Kuten ensimmäisessä otteessa esiintyvä poliitikko asian päiväkirjassaan ilmaisee, tilanne voi synnyttää myös ristiriitaisia tuntemuksia: siinä missä hän pitää poliittisen vastapuolen seuraamista tärkeänä, etenkin tiettyjen yksilöiden ulostulot aiheuttavat hänessä säännöllisesti mielihäpeää.

Silmiinpistävästä kuplautumisesta koskevassa puheessa ovat myös erot tutkimukseen osallistuneiden naisten ja miesten välillä. Edellä esitetyt lainaukset ovat miehille tyypillinen tapa keskustella ilmiön seurauksista, mutta useimmat naisista suhtautuvat aiheeseen toisin. He tunnistavat kykenevänsä suojelemaan itseään häiritseviltä viesteiltä rajaamalla verkottuneita yhteyksiä omaan viiteryhmäänsä ja käyttämällä kieltä, joka tuo paikalle pienemmän määrän aggressiivisia joukkoja:

”Koen, että oma somekuplani oli ehkä tiukimmillaan noin viitisen vuotta sitten – – Sen jälkeen näkökulmien kirjo on monipuolistunut, hyvässä ja pahassa. Samalla myös sosiaalisen median kuormittavuus on kasvanut. Kuplassa oleminen suojeli vihailta, nyt taas on pakko käyttää aikaa ja energiaa oman ulosannin miettimiseen, jos ei halua trolleja feediin tai nimeään ja kuvaansa äärioikeiston mustille listoille. Toistaiseksi olen vielä säästynyt pahimmilta vihanpurkauksilta, mutta en pidä sitä mitenkään itsestäänselvyytenä. En tunne varmaan ainuttakaan toista tämän ikäistä naispoliitikkoa, joka ei olisi jossain kohtaa joutunut trolliryöpytyksen ja vihaviestien tulvan kohteeksi. Tuntuu, että on vain ajan kysymys, milloin se osuu kohdalle.” (P8)

Ote ilmentää aiemman kirjallisuuden tapaan tilannetta, jossa pelkkä väkivallan uhka vaikuttaa poliittisten toimijoiden käytökseen (esim. Knuutila ym. 2019, 56). Poliittisten toimijoiden kokemaa vihapuhetta on käsitteellistetty sukupuolistuneena väkivaltana (Saresma ym. 2020), sillä naiset kohtaavat enemmän häirintää ja samalla naisten kohtaama häirintä liittyy juuri heidän sukupuoleensa (ks. Citron 2014). Päiväkirjaotetta käsittelevässä haastattelutilanteessa poliitikko kertoo, kuinka *ulosannin* miettiminen tarkoittaa hänelle esimerkiksi hymiöiden hyödyntämistä ja päivitysten muuttamista kiltimmiksi. Verkko-yhteisöjen puoluerajapinnat eivät sen sijaan pidättele miespoliitikkoja, kuten seuraava lainaus kertoo: ”jos joku eri viiteryhmässä, laukoo jotain mikä on vähän sinnepäin, tai ei oo totta, niin sit se käydään laittamassa asiat, faktat ojenukseen” (H8). Tällainen asennoituminen ei vaikuta olevan kaikille mahdollista tai luontevaa.

Aineiston perusteella kysymys poliittisista verkostoista ja kuplien merkityksestä kytkeytyy myös poliittisiin strategioihin ja puolueiden välisiin voimasuhteisiin. Eräs poliitikko kertoo siitä, kuinka hänelle muiden seuraaminen ja tykkääminen toimi kuluttamisen kaltaisena toimintona, jolla osoitetaan tukea tietyille ajatuksille tai ihmisille. Kaksi muuta poliitikkoa nostavat esille, kuinka erimielisten seuraaminen ja kommentointi tuovat alustaympäristössä näkyvyyttä, jolloin tämä on ”plussaa” poliittisten kilpailijoiden aatteelle. Nämä poliitikot kertovat hyödyntävänsä esimerkiksi kuvakaappauksia alustojen tarjoamien jakotoimintojen sijasta, jotta vastustajat eivät hyötyisi interaktiosta. Toisaalta nuoret puhuvat tavoistaan jakaa puoluetovereidensa

päivityksiä pikaviestimissä, jotta tykkäykset, jaot ja reaktiot vauhdittaisivat sisältöjen levinneisyyttä ennen niiden alas hautautumista syötteessä. Datapisteiden hallinnalla poliitikot voivat toisin sanoen vahvistaa omien ja olla edistämättä kilpailevien aatteiden päivitysten leviämistä ja näkyvyyttä. Samalla kytköksiä käyttäjien välille laskelmoiva alusta-arkkitehtuuri pitää uutisvirroissa poliittisesti erimieltä olevat etäällä toisistaan. Yksi nuorista kuvaa hieman humoristiseen sävyyn alustojen yhteisöjen ja suosion rakentamisen suhdetta näin: ”varmaan kaikki arvaa sen jossain määrin, että ku yhtäkkiä ilmestyy 30 tykkäystä [puoluetovereilta] niin ei se nyt ihan orgaanisesti oo tapahtunu” (H12).

Van Dijck (2013, 13) on ehdottanut sosiaalisesta mediasta käytettäväksi nimitystä *kytkös-media*, koska alustojen rakennepiirteet ohjaavat käyttäjien verkottumista toisiinsa heidän tarpeitaan ja kiinnostuksiaan ennustavalla automaatiolla (ks. myös van Dijck ja Poell 2013, 9). Arjessaan poliitikot ottavat vakavasti mediaympäristön tavat muovata käyttäjien välisiä suhteita. Aineiston perusteella ei kuitenkaan vaikuta lainkaan siltä, että alustojen rakennepiirteet muokkaisivat alustojen poliittisia yhteisöjä yksisuuntaisesti. Päinvastoin tunnistaessaan tämän, poliitikot myös aktiivisesti haastavat näitä toimintalogiikoita seuraamalle oman poliittisen viitekehjensä ulkopuolisia käyttäjiä. Toisaalta verkkoyhteisöjen arvaamattomuus ja viraaliksi päätyminen ennakoimattomuus voivat aiheuttaa heissä huolta.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Artikkelissa olen tarkastellut sosiaalisen median alustojen roolia eduskunnan ulkopuolella toimivien nuorten poliitikkojen elämässä. Olen ollut kiinnostunut erityisesti siitä, mitä poliitikkojen arjen käytännöt ja kokemukset kertovat politiikan eletystä tai syvästä medioitumisesta. Tähän vastatakseni olen analysoinut poliitikkojen datakäytännöiksi nimeämiäni tapoja käyttää, hyödyntää ja tuntee eri alustoja ja niiden rakennepiirteiden vaikutuksia. Datakäytäntö-käsitteen avulla politiikan syvä medioituminen ja dataistuminen hahmottuvat koettuna ja tilanteisena: tutkimuskohde ei rajoitu tällöin vain mediasisältöihin tai teknologiajättien toimintaan, vaan poliitikkojen elettyyn elämään uudessa mediaympäristössä. Artikkelin analyysia on ohjannut van Dijckin ja Poellin (2013) muotoilu sosiaalisen median logiikasta – ohjelmitavuudesta, suosios- ta ja kytköksisyydestä – jonka ilmenemistä poliitikkojen arjessa ja kietoutumista poliitikkojen toimijuuteen olen tutkinut. Nämä sosiaalisen median logiikan piirteet jäsentyvät osaksi poliitikkojen arjen rytmejä ja heidän keinojaan saavuttaa medianäkyvyyttä sekä heidän tapojaan neuvotella poliittisten verkostojensa merkityksestä.

Politiikan syväksi medioitumiseksi nimittämässäni tilassa poliitikoille on tärkeää eri päämäärien yhteensovittaminen ja asettaminen tärkeysjärjestykseen. Poliitikot eivät selvästi ole alustojen vietävissä, mutta alustojen rakennepiirteitä, kuten jatkuvasti eläviä syötteitä ja päivitysten leviämistä kanavoivia algoritmeja ja käyttöliittymiä, ei voi myöskään jättää huomiotta. Tietoympäristö koetaan tällöin taustalla vaikuttavana jännitteenä: tekemättöminä päivityksinä, lukemattomina ilmoituksina ja ohimenneinä mediakohuina, joihin liittyen omaa ajankäyttöä priorisoidaan. Pekka Isotaluksen (2017, 215) suomalaista sosiaalisen median ajan poliittista julkisuutta kuvaava termi *läsnäolon politiikka* ei merkitse ainoastaan vuorovaikutuksen lisääntymistä poliitikkojen

ja kansalaisten välillä, vaan myös sosiaalisen median jatkuvan läsnäolon tuottamaa odotusta ja vastuuta, joka ympäröi poliittista toimintaa.

Syvää medioitumista ilmentää myös poliitikkojen alustoja koskeva itserefleksiivinen puhe. He pohtivat omaa asemaansa ympäristössä, joka arkkitehtonisesti säätelee sisältöjen leviämistä ja ohjaa käyttäjiä kohti tiettyjä taipumuksia. Poliittisen viestinnän alustoitumiseksi (Nelimarkka ym. 2020, 10) kuvattuun ilmiöön on tutkimuskirjallisuudessa liitetty huoli alustojen demokraattisuudesta, kun alustojen on arveltu tuottavan poliittista polarisaatiota (Fuchs 2018) ja vihan tunnekuulttuureja (Ott 2017; Sano-Franchini 2018; vrt. Knuutila ja Laaksonen 2020). Poliitikkojen eletyssä arjessa tämä tietoympäristö on sekä realiteetti että neuvottelun kohde: käyttökokeuksiensa perusteella poliitikot tietävät, millaiset viestit saavuttavat eri alustoilla suosiota, ja he käyttävät tätä tietoa hyväksi määrätietoisella poliittisella uralla. Samalla poliitikot myös haastavat alustojen valtaa joko tuottamalla sisältöä heidän omanlaisellaan tavalla tai korostamalla asemaansa demokraattisen järjestelmän osana. Tällaisia käytäntöjä on havaittu myös journalistista mediaa koskevassa tutkimuksessa, kun ihmiset eivät ainoastaan mukaile medianäkyvyyden ehtoja vaan myös haastavat niitä (Nölleke ym. 2021).

Kytkösmediassa käyttäjien välisiä yhteyksiä muodostetaan laskelmoidusti. Haastattelu- ja päiväkirjapuheessaan poliitikot uusintavat kulttuurista puhetapaa, jonka mukaan alustojen tapa yhdistää yhdenmukaisia sisältöjä ja samanmielisiä käyttäjiä toisiinsa tuottaa yhteiskunnallista polarisoitumista. Vaikka ilmiötä on tutkimuksissa haastettu (esim. Bruns 2019; Yarchi 2021), moni nuorista poliitikoista pitää toimintapiirrettä uhkana koko yhteiskunnalle ja demokratialle ja siksi he datakäytännöllään pyrkivät laajentamaan omia virtuaalisia verkostojaan. Syvän medioitumisen näkökulmasta kiinnostavaa ei liene se, onko polarisaatio tosiasiallinen ilmiö tai millaisia poliittisia verkostoja ”kuplautumisen” vastustaminen tuottaa. Rakennepiirteenä kytköksisyys kuitenkin ohjaa poliitikkoja suosion tapaan normatiiviseen pohdintaan omasta roolistaan. Samalla selvää on, että eri asemassa oleville nuorille politiikan verkottunut julkisuus toimii erilaisena toimintakontekstina. Kun tunteita nostattavat meemit ovat poliittisen uransa alussa olevalle osallistujalle käypää poliittista viestintää, etenkin politiikan verkostoissa pidempään vaikuttaneet kokevat tarvetta viestiä asiasisällöin. Samalla tavoin erot nais- ja miespoliitikkojen kokemuksissa ja kuvitelluissa uhissa kertovat erilaisista toimijuuden ja asemoitumisen mahdollisuuksista.

Kim Strandberg ja Tom Carlson (2021, 81) ovat esittäneet, että Suomessa on 2020-luvulla käynnissä politiikan medioitumisen kolmas vaihe, jossa dialogiikka on tärkeä osa politiikkaa, mutta silti joiltakin osin politiikasta ja poliittisista toimijoista erillinen osa-alue. Heidän mukaansa tätä havainnollistaa sosiaalisen median kontekstissa esimerkiksi se, että poliitikot ja puolueet kyllä tunnistavat sosiaalisen median kampanjoinnin tärkeyden, mutta eivät välttämättä tiedä, miten alustoja voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Nuorten poliitikkojen media-arkea tarkasteleva artikkelini täydentää ja syventää medioitumisen merkitystä koskevaa keskustelua. Tutkimalleni kohderyhmälle sosiaalinen media on paitsi väline, myös laajaan kirjoon eri alustoja tihentävä poliittisen toiminnan keskus, joka vaatii poliitikoilta jatkuvaa läsnäoloa ja mukautumista, ja jonka kautta poliitikot punnitsevat suhdettaan demokraattisiin ihanteisiin. Tarkastelemieni nuorten käytännöissä ja puheessa alustojen toimintapiirteet kietoutuvat osaksi politiikan kieltä, kun esimerkiksi poliittisten sisältöjen yhteiskunnallista merkitystä ja omaa menestystä arvioidaan – joskin vastahakoisesti – tykkäyksissä, tai kun kansa ja someseuraajat kantavat ajoittain lähes identtistä merkitystä.

Politiikan eletyn arjen ja tähän kytkeytyvän sosiaalisen median tarkastelu monimutkaistaa perinteisesti joukkoviestimiä koskevaa ymmärrystä medioitumisesta (ks. Kunelius ja Reunanen 2016). Medioitumiseen liittyvä poliittisen logiikan ja medialogiikan (Strömbäck ja Esser 2014) välinen suhde ei kunnolla tavoita tarkastelemieni nuorten arkista poliittista toimintaa ja tätä koskevaa päätöksentekoa. Dataistuneessa mediassa logiikat vaikuttavat sulautuvan tiiviimmin toisiinsa kiinni, kun informaatiovirroissa käyttäjien tuottama data ja teknologiauyhtiöiden keinot hyödyntää käyttäjädataa ovat vuorovaikutteisia (van Dijck ja Poell 2013, 5). Tukemalla tiettyjä taipumuksia alustat synnyttävät siis poliittisia käyttökulttuureja, ja näissä käyttökulttuureissa niin poliitikot kuin kansalaiset jatkuvasti uudelleen määrittelevät sitä, mikä on henkilökohtaisen edun, poliittisten kulttuurien, demokraattisten ihanteiden ja oman hyvinvoinnin kannalta tärkeintä ja merkittävintä. Median ja politiikan keskinäisriippuvuus ei tietysti ole ominaista vain sosiaaliselle medialle: jo 1980-luvun lopulla esitettiin, kuinka terveessä demokratiassa kansalaiset tarvitsevat laadukasta ja riippumatonta journalismia, mutta tämä edellyttää samanaikaisesti sivistynyttä ja politiikasta kiinnostunutta yleisöä. Tällaista yleisöä kaupallisen median on vaikea löytää ja tuottaa. (Entman 1990, 10.) Sosiaalisen median ajassa politiikan ja median sidokset kuitenkin vaikuttavat syvenevän, kun alustojen kautta määritellään sisältöjen ohella esimerkiksi sitä, mitä on olla hyvä poliitikko.

Tutkimukseen osallistuneen kahdentoista nuoren poliitikon joukkoa tarkastelemalla ei voida tehdä yleispäteviä johtopäätöksiä sosiaalisen median asemasta politiikassa toimiville nuorille. Tutkimukseen todennäköisesti valikoitui henkilöitä, jotka kokevat sosiaalisen median roolin erityisen keskeiseksi osaksi poliittista toimintaansa, sillä sosiaalisen median arkea koskeva päiväkirjatutkimus on osallistujille työläs. Samalla pienempien edustakuntapuolueiden – ruotsalaisen kansapuolueen ja kristillisdemokraattien – sekä perussuomalaisen poisjäänti kaventaa tulkintojen kirjoa. On todennäköistä, että etenkin pienissä puolueissa vaikuttavien ja kielivähemmistöön kuuluvien poliitikkojen arki on alustojen tietovirroissa erilaista. Artikkelissa valittu näkökulma datakäytännöistä ja sosiaalisen median logiikasta nivoo myös yhteen käyttöta-voiltaan hyvin erilaisia alustoja, eikä käsitteellistyksillä pysty tavoittamaan yleisempiä sosiaalista mediaa ja politiikkaa koskevia merkityksenantoja. Laadullisen jatkotutkimuksen näkökulmasta olisikin tärkeää tuottaa tietoa siitä, miten poliitikot sosiaalisesta mediasta puhuvat. Päättäjien alustoille antamia merkityksiä tarkasteleva tutkimus täydentäisi alustoja koskevia määrällisiä analyyseja, joiden kautta demokraattisten järjestelmien tilaa ja suuntaa on 2020-luvun vaihteessa hahmotettu.

TUTKIMUKSEN RAHOITUS

Tehty tutkimus on osa Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamaa hanketta *Intiimiys data-vetoisessa kulttuurissa* (projektinnumero 327392).

VIITTEET

1. Osallistumistaan pohtiville poliitikoille tarjottiin mahdollisuus osallistua vain haastatteluun. Yhteensä 12:sta osallistujasta kaksi haastateltiin ilman, että he tuottivat päiväkirjoja. Näissä haastatteluissa hyödynnettiin muillekin poliitikoille esitettyjä geneerisiä kysymyksiä arkisesta sosiaalisen median käytöstä ja tähän liittyvistä tuntemuksista.

LÄHTEET

- Ahva, Laura. 2020. Mediatutkijan koronatunnukset. *Media & viestintä* 43:2, i-ii.
- Albury, Kath. 2017. Sexual Expression in Social Media. Teoksessa Jean Burgess, Alice Marwick ja Thomas Poell (toim.), *The SAGE Handbook of Social Media*. Sage, 444–462.
<https://dx.doi.org/10.4135/9781473984066.n25>
- Ampuja, Marko, Koivisto, Juha ja Väliverronen, Esa. 2014. Medioituminen: iskusana, analyttinen työkalu vai uusi paradigma? *Media ja viestintä* 37:2, 22–37. <https://doi.org/10.23983/mv.62864>
- Andrejevic, Mark. 2012. Exploitation in the Data Mine. Teoksessa Christian Fuchs, Kees Boersma, Anders Albrechtslund ja Marisol Sandoval (toim.), *Internet and Surveillance: The Challenges of Web 2.0 and Social Media*. New York & London: Routledge, 71–88.
- Baldwin-Philippi, Jessica. 2019. The technological performance of populism. *New media & society* 21:2, 376–397. <https://doi.org/10.1177/1461444818797591>
- Bennett, Sue, Maton, Karl ja Kervin, Lisa. 2008. The ‘Digital Natives’ Debate: A Critical Review of the Evidence. *British Journal of Educational Technology* 39:5, 775–786.
- Bimber, Bruce. 2014. Digital media in the Obama campaigns of 2008 and 2012: Adaptation to the personalized political communication environment. *Journal of Information Technology & Politics* 11, 130–150. <https://doi.org/10.1080/19331681.2014.895691>
- Bourdieu, Pierre. 1977. *Outline of A Theory of Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bratslavsky, Lauren, Carpenter, Nathan ja Zompetti, Joseph. 2020. Twitter, incivility, and presidential communication: A theoretical incursion into spectacle and power. *Cultural Studies* 34:4, 593–624.
- Bruns, Axel. 2019. *Are Filter Bubbles Real?* New Jersey: Wiley.
- Bossetta, Michael. 2018. The Digital Architectures of Social Media: Comparing Political Campaigning on Facebook, Twitter, Instagram, and Snapchat in the 2016 U.S. Election. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 95:2, 417–496.
- Bucher, Taina. 2012. Want to be on the top? Algorithmic power and the threat of invisibility on Facebook. *New media & society* 14:7, 1164–1180.
- Bucher, Taina. 2017. The algorithmic imaginary: exploring the ordinary affects of Facebook algorithms. *Information, Communication & Society* 20:1, 30–44
- Bucher, Taina. 2018. *If... Then : Algorithmic Power and Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Chadwick, Andrew. 2017. *The Hybrid Media System: Politics and Power*. 2. painos. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190696726.001.0001>
- Citron, Danielle Keats. 2014. *Hate Crimes in Cyberspace*. Cambridge: Harvard University Press.
- Cotter, Kelley. 2019. Playing the visibility game: How digital influencers and algorithms negotiate influence on Instagram. *New media & society* 21:4, 895–913.

- Couldry, Nick ja Hepp, Andreas. 2013. Conceptualizing Mediatization: Contexts, Traditions, Arguments. *Communication Theory* 23, 191–202.
- Couldry, Nick ja Hepp, Andreas. 2017. *The Mediated Construction of Reality*. Cambridge & Malden: Polity Press.
- Couldry, Nick ja Yu, Jun. 2018. Deconstructing datafication's brave new world. *New media & society* 20:12, 4473–4491
- van Dijck, José. 2013. *The Culture of Connectivity: A Critical History of Social Media*. Oxford: Oxford University Press.
- van Dijck, José. 2014. Datafication, dataism and dataveillance. *Surveillance & Society* 12:2, 197–208.
- van Dijck, José ja Poell, Thomas. 2013. Understanding Social Media Logic. *Media and Communication* 1:1, 2–14.
- Duncombe, Constance. 2019. The Politics of Twitter: Emotions and the Power of Social Media. *International Political Sociology* 13, 409–429. <https://doi.org/10.1093/ips/olz013>
- Ekman, Mattias ja Widholm, Andreas 2017. Political communication in an age of visual connectivity: Exploring instagram practices among swedish politicians. *Northern Lights* 15, 15–32. https://doi.org/10.1386/nl.15.1.15_1
- Elliott, Heather. 1997. The Use of Diaries in Sociological Research on Health Experience. *Sociological Research Online* 2:2, 1–11. DOI:10.5153/sro.38
- Entman, Robert. 1990. *Democracy Without Citizens: Media and the Decay of American Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Foucault, Michel. 1980. Body/Power. Teoksessa Colin Gordon (toim.), *Power/Knowledge: Selected Interviews & Other Writings 1972–1977*. New York: Vintage Books, 55–62.
- Fuchs, Christian. 2018. *Nationalism 2.0: The Making of Brexit on Social Media*. Lontoo: Pluto Press.
- Gangadharan, Seeta Peña ja Niklas, Jędrzej. 2019. Decentering technology in discourse on discrimination. *Information, Communication & Society* 22:7, 882–899. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1593484>
- Gibson, Barbara, Mistry, Bhavnita, Smith, Brett, Yoshida, Karen, Abbott, David ja Lindsay, Sally. 2013. The Integrated Use of Audio Diaries, Photography, and Interviews in Research with Disabled Young Men. *International journal of qualitative methods* 12:1, 382–402.
- Hepp, Andreas, Breiter, Andreas ja Hasebrink, Uwe. 2018. Rethinking Transforming Communications: An Introduction. Teoksessa Andreas Hepp, Andreas Breiter ja Uwe Hasebrink (toim.), *Communicative Figurations*. Cham: Palgrave, 3–13. https://doi.org/10.1007/978-3-319-65584-0_1
- Isotalus, Pekka. 2017. *Mediapoliitikko*. Tampere: Vastapaino.
- Jackson, Nigel ja Lilleker, Darren. 2004. Just public relations or an attempt at interaction? British MPs in the press, on the web and 'In Your Face'. *European Journal of Communication* 19:4, 507–533. <https://doi.org/10.1177/0267323104047671>
- Kannasto, Elisa. 2021. "I am horrified by all kinds of persona worship!": Constructing Personal Brands of Politicians on Facebook. *Acta Wasaensia* 468. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Karppi, Tero. 2018. *Disconnect: Facebook's Affective Bonds*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Kennedy, Helen 2018. Living with Data: Aligning Data Studies and Data Activism Through a Focus on Everyday Experiences of Datafication. *Krisis* 38:1, 18–30.
- Kennedy, Helen. 2021. Everyday life in times of datafication. Lecture series: Making Sense of the Digital Society. Saataavilla: <https://www.hiig.de/en/events/helen-kennedy-everyday-life-in-times-of-datafication/>

- Kennedy, Helen, Poell, Thomas ja van Dijck, José. 2015. Data and agency. *Big Data & Society* 2:2, 1–7.
- Kitchin, Rob ja Lauriault, Tracey. 2018. Toward Critical Data Studies Charting and Unpacking Data Assemblages and Their Work. Teoksessa Jim Thatcher, Andrew Shears ja Josef Eckert (toim.), *Thinking Big Data in Geography: New Regimes, New Research*. Lincoln: University of Nebraska Press, 3–20.
- Knuutila, Aleksi ja Laaksonen, Salla-Maaria. 2020. Viraali vihaisuus ja tahmea nauru: tunteet ja algoritmit digitaalisessa vaalikampanjoinnissa. Teoksessa Sami Borg, Elina Kestilä-Kekkonen & Hanna Wass (toim.), *Politiikan ilmastonmuutos*. Oikeusministeriön julkaisuja 2020:5. Helsinki: Oikeusministeriö, 394–418.
- Knuutila, Aleksi, Kosonen, Heidi, Saresma, Tuija, Haara, Paula ja Pöyhtäri, Reeta. 2019. *Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:57.
- Kreiss, Daniel. 2016. *Prototype politics: Technology-intensive campaigning and the data of democracy*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199350247.001.0001>
- Kunelius, Risto ja Reunanen, Esa. 2016. Changing Power of Journalism: The Two Phases of Mediatization. *Communication Theory* 26, 369–388.
- Landerer, Nino. 2013. Rethinking the Logics: A Conceptual Framework for the Mediatization of Politics. *Communication Theory* 23, 239–258.
- Larsson, Anders. 2016. Online, all the time? A quantitative assessment of the permanent campaign on Facebook. *New media & society* 18:2, 274–292. <https://doi.org/10.1177/1461444814538798>
- Larsson, Anders ja Kalsnes, Bente. 2014. ‘Of course we are on Facebook’: Use and non-use of social media among Swedish and Norwegian politicians. *European Journal of Communication* 29:6, 653–667. <https://doi.org/10.1177/0267323114531383>
- Lilleker, Darren, Tenscher, Jens ja Štětka, Václav. 2015. Towards hypermedia campaigning? Perceptions of new media’s importance for campaigning by party strategists in comparative perspective. *Information, Communication & Society* 18:7, 747–765. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2014.993679>
- Lundby, Knut. 2009. Introduction: ‘Mediatization’ as Key. Teoksessa Knut Lundby (toim.), *Mediatization: Concept, Changes, Consequences*. New York: Peter Lang, 1–18.
- Lupton, Deborah. 2015. Personal Data Practices in the Age of Lively Data. Pre-print. Julkaistu teoksessa Jessie Daniels, Karen Gregory ja Tressie McMillan Cottom (toim.), *Digital Sociologies*. Bristol University Press & Policy Press.
- Mannevuola, Mona. 2020. Anxious politicians: Productivity imperatives in the Finnish Parliament. *European Journal of Cultural and Political Sociology*, 1–22.
- Mannevuola, Mona, Rinne, Jenni ja Vento, Isak. 2021. Long Hours, Uneasy Feelings: Parliamentary Work in Denmark, Finland and Sweden. *Parliamentary Affairs*. <https://doi.org/10.1093/pa/gsab022>
- Mazzoleni, Gianpietro ja Schulz, Winfried. 1999. “Mediatization” of Politics: A Challenge for Democracy? *Political Communication* 16:3, 247–261. <https://doi.org/10.1080/105846099198613>
- McLoughlin, Liam D. G. 2019. *How Social Media is Changing Political Representation in the United Kingdom*. School of Arts and Media, University of Salford.
- Nelimarkka, Matti, Laaksonen, Salla-Maaria, Tuokko, Mari ja Valkonen, Tarja. 2020. Platformed Interactions: How Social Media Platforms Relate to Candidate–Constituent Interaction During Finnish 2015 Election Campaigning. *Social Media + Society* 6:2, 1–17.
- Nölleke, Daniel, Scheu, Andreas ja Birkner, Thomas. 2021. The Other Side of Mediatization: Expanding the Concept to Defensive Strategies. *Communication Theory* 31, 737–757.

- <https://doi.org/10.1093/ct/qtaa011>
- Ott, Brian. 2017. The age of Twitter: Donald J. Trump and the politics of debasement. *Critical Studies in Media Communication* 34:1, 59–68.
- Paasonen, Susanna. 2018. Affect, data, manipulation and price in social media. *Distinktion: Journal of Social Theory* 19:2, 214–229.
- Pariser, Eli. 2011. *The Filter Bubble: What The Internet Is Hiding From You*. London: Penguin Books
- Perälä, Annu. 2018. Hallitsemattomia ”hallittuja sukupolvenvaihdoksia”: poliittisten nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen rooli poliittisessa rekrytoinnissa keskustassa, kokoomuksessa ja SDP:ssä 1970–2015. *Politiikka* 60:3, 208–227.
- Plantin, Jean-Christophe, Lagoze, Carl, Edwards, Paul ja Sandvig, Christian. 2018. Infrastructure studies meet platform studies in the age of Google and Facebook. *New media & society* 20:1, 293–310. <https://doi.org/10.1177/1461444816661553>
- Poell, Thomas, Nieborg, David ja van Dijck, José. 2019. Platformisation. *Internet Policy Review* 8:4, 1–13. <https://doi.org/10.14763/2019.4.1425>
- Przybylski, Andrew, Murayama, Kou, DeHaan, Cody ja Gladwell, Valerie. 2013. Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior* 29, 1841–1848.
- Reunanen, Esa ja Harju, Auli. 2012. *Media iholla - Poliitikan julkisuus kansanedustajien ja aktivistien kokemana*. Tampere: Tampere University Press.
- Ross, Karen ja Bürger, Tobias. 2014. Face to face(book): Social media, political campaigning and the unbearable lightness of being there. *Political Science* 66:1, 46–62. <https://doi.org/10.1177/0032318714534106>
- Roulston, Kathryn. 2010. Theorizing the Qualitative Interview. Teoksessa Kathryn Roulston (toim.), *Reflective Interviewing: A Guide to Theory and Practice*. Sage, 51–73.
- Ruckenstein, Minna ja Granroth, Julia. 2020. Algorithms, advertising and the intimacy of surveillance. *Journal of Cultural Economy* 13:1, 12–24. <https://doi.org/10.1080/17530350.2019.1574866>
- Saariketo, Minna. 2015. Neuvottelujen sosiaalisen median arkkitehtuurisesta vallasta: Käyttäjien ja ei-käyttäjien suhtautuminen Facebookiin teknologiavälitteisenä tilana. *Media & viestintä* 38:3, 128–146.
- Saariketo, Minna. 2020. *Kuvitelmaa toimijuudesta koodin maisemissa*. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Sano-Franchini, Jennifer. 2018. Designing Outrage, Programming Discord: A Critical Interface Analysis of Facebook as a Campaign Technology. *Technical Communication* 65:4, 387–410.
- Saresma, Tuija, Pöyhkäri, Reeta, Kosonen, Heidi, Haara, Paula ja Knuutila, Aleks. 2020. Poliittisten toimijoiden kokema vihapuhe sukupuolittuneena poliittisena väkivaltana. *Sukupuolentutkimus* 33:4, 18–38.
- Shmargad, Yotam ja Klar, Samara. 2020. Sorting the News: How Ranking by Popularity Polarizes Our Politics. *Political Communication* 37:3, 423–446.
- Smith, Gavin J. D. 2016. Surveillance, Data and Embodiment: On the Work of Being Watched. *Body & Society* 22:2, 108–139.
- Spowart, Lucy ja Nairn, Karen. 2014. (Re)performing emotions in diary-interviews. *Qualitative Research* 14:3, 327–340. <https://doi.org/10.1177/1468794112473498>
- Steedman, Robin, Kennedy, Helen ja Jones, Rhianne. 2020. Complex ecologies of trust in data practices and data-driven systems. *Information, Communication & Society* 23:6, 817–832.

- <https://doi.org/10.1080/1369118X.2020.1748090>
- Strandberg, Kim. 2013. A social media revolution or just a case of history repeating itself? The use of social media in the 2011 Finnish parliamentary elections. *New media & society* 15:8, 1329–1347. <https://doi.org/10.1177/1461444812470612>
- Strandberg, Kim ja Borg, Sami. 2020. Internet ja sosiaalinen media osana vaalikampanjaa. Teoksessa Sami Borg, Elina Kestilä-Kekkonen ja Hanna Wass (toim.), *Politiikan ilmastonmuutos*. Oikeusministeriön julkaisuja 2020:5. Helsinki: Oikeusministeriö, 103–122
- Strandberg, Kim ja Carlson, Tom. 2021. Media and politics in Finland. Teoksessa Eli Skogerbø, Øyvind Ihlen, Nete Nørgaard Kristensen ja Lars Nord (toim.), *Power, Communication, and Politics in the Nordic Countries*. Gothenburg: Nordicom, 69–89. <https://doi.org/10.48335/9789188855299>
- Strömbäck, Jesper ja Esser, Frank. 2014. Mediatization of Politics: Towards a Theoretical Framework. Teoksessa Frank Esser ja Jesper Strömbäck (toim.), *Mediatization of Politics: Understanding the Transformation of Western Democracies*. Lontoo: Palgrave, 3–28. https://doi.org/10.1057/9781137275844_1
- Vasko, Vidar ja Trilling, Damian. 2019. A permanent campaign? Tweeting differences among members of congress between campaign and routine periods. *Journal of Information Technology & Politics* 16:4, 342–359. <https://doi.org/10.1080/19331681.2019.1657046>
- Wass, Hanna ja Torsti, Pilvi. 2011. Limittyvät sukupolvet ja jaetut näkemykset: suomalaiset yhteiskunnalliset sukupolvet ja sukupolvittaiset erot poliittisessa käyttäytymisessä. *Politiikka* 53:3, 167–184.
- Yarchi, Moran, Baden, Christian ja Kligler-Vilenchik, Neta. 2021. Political Polarization on the Digital Sphere: A Cross-platform, Over-time Analysis of Interactional, Positional, and Affective Polarization on Social Media. *Political Communication* 38:1–2, 98–139.

KIRJOITTAJATIEDOT

JULIUS HOKKANEN

YTM, väitöskirjatutkija

Sukupuolentutkimus

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Tampereen yliopisto

julius.hokkanen@tuni.fi